

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rehulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rehulain muuttamisesta (HE 70/2019 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Marita Aalto, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Hannu Miettinen, maa- ja metsätalousministeriö
- johtava lakimies Tiina Lapveteläinen, Ruokavirasto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- Eläinten terveys ETT ry
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Poliisihallitus
- Tulli
- Hankkija Oy
- Elintarviketeollisuusliitto ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rehulakia EU:n lainsäädännön muutosten ja kansallisten tarpeiden takia. Ruokaviraston tehtäviä ehdotetaan muutettavaksi EU:n lainsäädännön vaatimuksia vastaaviksi. Ruokavirastolle lisättäisiin vientiin liittyviä viranomaistehtäviä. Lisäksi muutoksenhakusäännökset muutettaisiin hallintolainsäädännön muutoksia vastaaviksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2020.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta toteaa, että esityksessä EU:n valvonta-asetuksen (EU) 2017/625 edellyttämiä muutoksia esitetään tehtäväksi rehulakiin siltä osin kuin niistä ei ole tarkoitus säätää tuonnin valvontaa koskevilla uusilla säännöksillä (HE 56/2019 vp). Kyseessä on teknisluonteinen rehulain muutos. Vuonna 2020 käynnistetään rehulain kokonaisuudistuksen valmistelu, jossa lainsäädäntökokonaisuus käydään laajemmin läpi.

Laissa säädettäisiin tuontivalvonnan ohella myös Ruokaviraston osallistumisesta tarvittaessa vientiin liittyvien viranomaisvaatimusten selvittämiseen sekä vientiselvitysraporttien ja muiden tarvittavien asiakirjojen laatimiseen. Käytännössä Ruokavirasto jo tällä hetkellä vastaa kyseisen tehtävän hoidosta, eli kyseessä ei olisi uusi tehtävä.

Koska voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä koneellisesta allekirjoittamisesta, esityksessä ehdotetaan lakiin lisättäväksi tätä koskeva säännös. Lisäksi lakiin ehdotetaan säännöstä poliisiin ja Tullin velvollisuudesta antaa valvontaviranomaiselle virka-apua valvontatehtävän suorittamiselle, ja muun ohella rehulain muutoksenhakusäännöstä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uuden hallintolain säännöksiä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Ruokaviraston roolia rehujen salmonellavalvonnassa ei esityksellä muuteta. Ruokaviraston tulee jatkossakin vastata rehujen salmonellavalvonnasta, kuten näytteenotosta.

Hallituksen esityksestä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Johtolause. Valiokunta ehdottaa teknisten tarkennusten tekemistä johtolauseeseen.

24 §. Valtuutetut tarkastajat. Valiokunta toteaa, että pykälän 3 momentin viittausta valtuutettujen tarkastajiin sovellettavista hallinnon yleislaeista on esityksessä ehdotettu tarkistettavaksi maininnalla asianomaisissa laeissa säädettävistä ”hyvän hallinnon periaatteista”. Valiokunta toteaa, että maininnasta voi aiheutua tarpeetonta epäselvyyttä viittauksen piiriin kuuluvien yleislakien sisällöllisestä soveltamisesta. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa viittauksen muuttamista vastaamaan lainsäädännössä yleisesti käytettyä viittaustekniikkaa.

35 §. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen. Valiokunta ehdottaa 2 momentin säännöstä täsmennettäväksi kytkemällä tietojen luovuttaminen sen tarpeellisuuteen viranomaisen laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen kannalta.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 70/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

rehulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan rehulain (86/2008) 50 §,
muutetaan 3—5, 10 a, 10 b, 16—18, 20—28, 28 a, 28 b, 29, 30, 32—40, 42, 44, 44 a, 44 b, 45—49 ja 51 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3, 5, 10 a, 10 b, 21, 27, 28, 28 a, 28 b, 32, 34, 36, 42, 44 a, 44 b ja 46 § laissa 502/2014, 4 ja 23 § laissa / , 17, 20, 25 ja 38 § osaksi laissa 502/2014, 18 § osaksi laeissa 502/2014 ja 34/2011, ~~23 § osaksi laeissa 1508/2009 ja 502/2014~~, 37 § osaksi laeissa 502/2014 ja 63/2019 sekä 51 § laissa 978/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 23 a—23 c, 24 a, 34 a, 39 a ja 51 a § seuraavasti:

3 §

Euroopan unionin rehulainsäädäntö

Jollei muussa laissa säädetä toisin, tätä lakia sovelletaan myös seuraavien rehuja ja rehuvalvontaa koskevien Euroopan unionin säädösten sekä niiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan:

1) elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarvikeeturvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 178/2002, jäljempänä *yleinen elintarvikeasetus*;

2) virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston ase-

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

tusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetus), jäljempänä *valvonta-asetus*;

3) rehuhygieniää koskevista vaatimuksista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 183/2005, jäljempänä *rehuhygienia-asetus*;

4) eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1831/2003, jäljempänä *lisäaineasetus*;

5) muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009, jäljempänä *sivutuoteasetus*;

6) torjunta-ainejäämien enimmäismääristä kasvi- ja eläinperäisissä elintarvikkeissa ja rehuissa tai niiden pinnalla sekä neuvoston direktiivin 91/414/ETY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 396/2005;

7) muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1829/2003, jäljempänä *gm-elintarvike- ja rehuasetus*;

8) muuntogeenisten organismien jäljitettävyydestä ja merkitsemisestä ja muuntogeenisistä organismeista valmistettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyydestä sekä direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1830/2003, jäljempänä *gmo-jäljitettävyysoasetus*;

9) muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1946/2003;

10) tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001, jäljempänä *TSE-asetus*;

11) salmonellan ja muiden tiettyjen elintarvikkeiden kautta tarttuvien tiettyjen zoonoosien aiheuttajien valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2160/2003;

12) rehun markkinoille saattamisesta ja käytöstä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003 muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 79/373/ETY, komission direktiivin 80/511/ETY, neuvoston direktiivien 82/471/ETY, 83/228/ETY, 93/74/ETY, 93/113/EY ja 96/25/EY ja komission päätöksen 2004/217/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 767/2009, jäljempänä *markkinoille saattamista ja käyttöä koskeva asetus*;

13) elintarvikehygieniasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004;

14) luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä sekä asetuksen (EY) N:o 2092/91 kumoamisesta annettu neuvoston asetus (EY) N:o 834/2007.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Euroopan unionin ulkopuolisista valtioista tuotavien rehujen tuonnista ja tuonnin valvonnasta säädetään tämän lain lisäksi eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetussa laissa (/), jäljempänä *tuontivalvontalaki*. Rehujen säteilyturvallisuuden arvioinnin perusteista säädetään säteilylaissa (859/2018). Muuntogeenisten organismien käytöstä suljetussa tilassa ja tarkoi-

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

tuksellisesta levittämisestä ympäristöön, sekä muuntogeenisten organismien käsittelyyn tarkoitettun laitoksen tai toimitilan käyttöön otosta ja toiminnasta, säädetään geenitekniikkalaissa (377/1995). Lääkkeiden valmistuksesta, tuonnista, jakelusta ja myynnistä sekä muusta kulutukseen luovutuksesta säädetään lääkelaissa (395/1987). Lääkkeiden ja muiden eläinten käsittelyssä käytettävien aineiden käytöstä ja valvonnasta sekä eläinten lääkitsemisessä käytettävien välineiden käytöstä ja valvonnasta säädetään eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014). Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetussa laissa (497/2013) säädetään vaatimuksista alan toiminnanharjoittajille ja laitoksille sekä lupien myöntämisestä ja valvonnasta.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *rehulla* yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua rehua;
- 2) *rehuaineella* markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 3 artiklan 2 kohdan g alakohdassa tarkoitettua rehuainetta;
- 3) *rehuseoksella* markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 3 artiklan 2 kohdan h alakohdassa tarkoitettua rehuseosta;
- 4) *rehuerällä* markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 3 artiklan 2 kohdan r alakohdassa tarkoitettua erää;
- 5) *rehun lisäaineella* lisäaineasetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua rehun lisäainetta;
- 6) *muuntogeenisellä rehulla* gm-elintarvike- ja rehuasetuksen 2 artiklan 7 kohdassa tarkoitettua rehua;
- 7) *lääkerehulla* eläinlääkkeen tai eläinlääkkeiden ja rehun sekoitusta, joka on valmistettu markkinoille saattamista varten valmiiksi ja tarkoitettu sellaisenaan eläimille syötettäväksi sairautta parantavien tai ehkäisevien tai muiden lääkkeellisten ominaisuuksiensa vuoksi;
- 8) *erityisravinnoksi tarkoitettulla rehulla* markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 3 artiklan 2 kohdan o alakohdassa tarkoitettua erityisravinnoksi tarkoitettua rehua;
- 9) *haitallisella aineella, tuotteella ja eliöllä* sellaista rehussa olevaa ainetta, tuotetta ja eliötä, joka voi aiheuttaa terveydellistä vaaraa eläimille tai eläimistä saatavien tuotteiden kautta ihmisille taikka vaaraa ympäristölle;
- 10) *etiketillä* markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 3 artiklan 2 kohdan t alakohdassa tarkoitettua etikettiä;
- 11) *rehualan toimijalla* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka toteuttaa mitä tahansa rehun tuotanto-, valmistus- tai jakeluvaihetta, sekä toimijaa, joka käyttää rehuja omistamiensa tai hallitsemiensa elintarviketuotantoeläinten ruokkimiseen; rehualan toimijana ei kuitenkaan pidetä toimijaa, joka harjoittaa yksinomaan:
 - a) yksityiseen kotikäyttöön tarkoitettujen elintarviketuotantoeläinten ruokintaa;
 - b) rehun valmistusta omistamilleen tai hallitsemilleen muille kuin elintarviketuotantoeläimille;
 - c) lemmikkieläinten ruoan vähittäiskauppaa;
 - d) hoito- tai vapaa-ajankalastusta;
- 12) *rehun alkutuotannolla* rehuhygieniasetuksen 3 artiklan f kohdassa tarkoitettua rehun alkutuotantoa;

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

13) *rehualan alkutuotannon toimijalla* rehuhygieniasetuksen 5 artiklan 1 kohdan a–c alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavaa sekä toimijaa, joka käyttää rehuja omistamiensa tai hallitsemiensa elintarviketuotantoeläinten ruokkimiseen;

14) *tuotanto-, valmistus- ja jakeluvaiheella* mitä tahansa vaihetta rehun alkutuotannosta rehun toimittamiseen lopulliselle käyttäjälle;

15) *laitoksella* mitä tahansa rehujen tuotanto-, valmistus- ja jakeluvaihetta toteuttavan rehualan yrityksen yksikköä;

16) *omavalvonnalla* rehualan toimijan omaa valvontajärjestelmää, jolla toimija pyrkii varmistamaan, että rehu ja sen käsittely täyttävät niille asetetut vaatimukset;

17) *näytteellä* tutkittavasta rehuerästä tai sen osasta otettujen yhden tai useamman osanäytteen muodostamaa kokonaisuutta;

18) *lähtömaalla* sitä maata, mistä rehuerä tuodaan Suomeen;

19) *laskentaperusteilla* Luonnonvarakeskuksen laskentakaavoja vakioineen, rehutaulukossa annettuja sulavuuskertoimia ja märehitijöiden rehujen osalta myös hajoavan valkuaisen osuutta;

20) *markkinoille saattamisella* yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 8 kohdassa tarkoitettua rehujen saattamista markkinoille;

21) *jäljitettävyydellä* mahdollisuutta jäljittää rehu kaikissa tuotanto-, valmistus- ja jakeluvaiheissa sekä seurata sitä näissä vaiheissa;

22) *maahantuonnilla* tuontia muusta kuin Euroopan unionin jäsenvaltiosta;

23) *maastaviennillä* vientiä muuhun kuin Euroopan unionin jäsenvaltioon;

24) *sisämarkkinakaupalla* tuontia muusta Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen sekä vientiä Suomesta toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon;

25) *salmonellabakteerilla* kaikkia Salmonella-sukuun kuuluvia bakteereita;

26) *tuotantoeläimellä* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua eläintä.

Mitä tässä laissa säädetään Euroopan unionista tai Euroopan unionin jäsenvaltioista, koskee myös Euroopan talousaluetta ja siihen kuuluvia valtioita.

10 a §

Lupa käyttää hyväksymätöntä rehun lisäainetta

Rehualan toimijan, joka aikoo käyttää tieteellisessä kokeessa tuotantoeläinten ruokinnassa lisäaineena ainetta, jota ei ole hyväksytty kyseiseen tarkoitukseen, tulee hakea lupa käytölle Ruokavirastolta. Ruokavirasto voi myöntää luvan käyttää ainetta tieteellisessä kokeessa, jos aineen hyväksymisen edellytyksenä on sen tehokkuuden osoittaminen tuotantokokeessa. Lupa myönnetään, jos arvioidaan, ettei kokeesta ole todennäköisiä haitallisia vaikutuksia ihmisten tai tuotantoeläinten terveyteen tai ympäristöön.

Luvan hakijan on nimettävä kokeelle vastuuhenkilö. Hakijan on liitettävä lupahakemukseen koesuunnitelma, josta käyvät ilmi tiedot käytettävästä aineesta, sen käyttötarkoituksesta, käyttömäärästä, kokeessa käytettävistä tuotantoeläimistä, koe-asetelmasta ja kokeen kestosta.

Tarkempia säännöksiä lupahakemusmenettelystä ja lupahakemuksen sisällöstä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

10 b §

Tieteellisen kokeen keskeyttäminen

Edellä 10 a §:ssä tarkoitettu koe on keskeytettävä, jos kokeen aikana ilmenee, että aineella on sellaisia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ihmisten tai tuotantoeläinten terveyteen tai ympäristöön, joita ei ole voitu ennakoida lupaa myönnettäessä. Kokeen vastuuhenkilön on ilmoitettava asiasta viipymättä Ruokavirastolle.

16 §

Tilapäiset rajoitukset

Jos on perusteltua syytä olettaa, että rehu voi aiheuttaa vakavaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle, maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tilapäisesti kieltää rehun valmistus, markkinoille saattaminen, käyttö, tuonti tai vienti taikka rajoittaa niitä sekä määrätä kielletyt rehut poistettaviksi markkinoilta tai alkutuotantopaikkojen ja muiden rehun hallussapitäjien varastoista. Asetuksessa voidaan lisäksi säätää, että Ruokavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa mainitussa asetuksessa säädetyistä kielloista ja rajoituksista, jos voidaan varmistua siitä, että luvan kohteena oleva rehu ei aiheuta vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle. Tällöin asetuksessa on lisäksi annettava tarkemmat säännökset luvan myöntämisen edellytyksistä.

17 §

Toiminnan järjestäminen

Rehualan toimija on velvollinen järjestämään toimintansa siten, että toiminnalle ja rehuille Euroopan unionin rehulainsäädännössä sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetyt vaatimukset täyttyvät. Rehualan toimijoiden vastuusta rehujen turvallisuudesta säädetään myös yleisen elintarvikeasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa.

Rehualan toimijan velvollisuudesta järjestää toimintansa laadunvarmistus säädetään rehuhygieniasetuksen 5—7 artiklassa.

Rehualan toimijalla on oltava rehujen tuotanto-, valmistus- ja jakeluvaiheissa asianmukaiset tilat, laitteet ja kalusto. Rehujen käsittelyssä, käytössä, kuljetuksessa ja varastoinnissa on noudatettava riittävää huolellisuutta ja varovaisuutta terveys-, turvallisuus- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi.

Vietäessä rehuja Euroopan unionin ulkopuoliseen valtioon, rehualan toimija vastaa vastaanottajavaltion viranomaisten asettamien tuontivaatimusten ja mahdollisten kauttakuljetukseen liittyvien vaatimusten selvittämisestä ja täyttämisestä.

Tarkemmat säännökset rehujen käsittely-, käyttö-, kuljetus- ja varastointivaatimuksista sekä toimijoiden omavalvonnasta ja omavalvonnassa tehtävistä tutkimuksista ja toimenpiteistä havaitaessa määräysten vastaista rehua annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

18 §

Rehualan toimijan ilmoitusvelvollisuus

Rehualan toimijan on tehtävä Ruokavirastolle kirjallinen ilmoitus toiminnastaan ja sen olennaisista muutoksista sekä toiminnan lopettamisesta rekisteröintiä varten siten kuin rehuhygieniasetuksen 9 artiklassa säädetään. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske rehualan toimijoita, jotka yksinomaan toimittavat pieniä määriä tuottamiaan alkutuotannon tuotteita suoraan paikalliselle maatilalle siellä edelleen käytettäväksi.

Ilmoitukseen on liitettävä seuraavat tiedot:

- 1) toimijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot laitospöytätyylinen;
- 2) toimijan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilatunnus;
- 3) tieto toiminnan luonteesta tai sen olennaisesta muuttamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen rehualan toimijan on ilmoitettava kerran vuodessa Ruokavirastolle sen pyytämällä tavalla tiedot rehujen valmistusmääristä, valmistukseen käytetyistä rehuista ja näiden alkuperästä, markkinoille saatetuista, tuoduista ja viedyistä rehuista sekä niiden määristä.

Tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista ja ilmoitusmenettelystä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

20 §

Rehualan toimijan hyväksyminen

Rehualan toimijan on ennen toiminnan aloittamista haettava toiminnalleen Ruokaviraston hyväksyminen, jos tarkoituksena on harjoittaa rehuhygieniasetuksen 10 artiklassa tai liitteen II kohdan "toimitilat ja laitteisto" 10 alakohdassa tarkoitettua toimintaa, TSE-asetuksen liitteessä IV tai markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua hyväksyntää edellyttävää toimintaa, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen liitteen VIII 1 kohdassa tarkoitettua toimintaa taikka lääkerhujen valmistusta tai niiden markkinoille saattamista. Rehuhygieniasetuksen ja TSE-asetuksen mukaisista hyväksymisen edellytyksistä säädetään rehuhygieniasetuksen 13 artiklassa ja TSE-asetuksen liitteessä IV.

Hyväksymistä koskevaan hakemukseen on liitettävä seuraavat tiedot:

- 1) toimijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot laitospöytätyylinen;
- 2) toimijan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilatunnus;
- 3) tieto toiminnan luonteesta tai sen olennaisesta muuttamisesta;
- 4) ajankohta, jolloin toiminta tai muutettu toiminta on tarkoitus aloittaa.

Myös hyväksytyn laitoksen harjoittaman toiminnan olennaisen muutoksen on oltava hyväksyty ennen muutetun toiminnan aloittamista. Toimijan on varattava valvontaviranomaiselle tilaisuus tarkastuksen suorittamiseen tuotantoyksiköissään ja muissa toimitiloissaan ennen toiminnan aloittamista.

Rehualan toimija on hyväksyttävä, jos rehuhygieniasetuksessa ja TSE-asetuksessa säädetty vaatimukset täyttyvät. Hyväksyminen voidaan antaa ehdollisena rehuhygieniasetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Hyväksytylle toimijalle voidaan ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle aiheutuvien vaarojen ennaltaehkäisemiseksi asettaa toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

Tarkempia säännöksiä toimijan hyväksymistä koskevassa hakemuksessa annettavien tietojen sisällöstä ja hakemusmenettelystä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

21 §

Rehualan toimijan tiedonantovelvollisuus

Jos rehualan toimijalla on syytä epäillä, ettei sen markkinoille saattama tai käyttämä rehu täytä rehujen turvallisuutta koskevia vaatimuksia taikka omavalvonnassa havaitaan haitallisten aineiden, tuotteiden tai eliöiden suurimpien sallittujen enimmäispitoisuuksien ylittyneen, siitä on välittömästi ilmoitettava Ruokavirastolle. Markkinoille saatetun rehun aiheuttamien riskien välttämiseksi rehun markkinoille saattaneen toimijan on välittömästi ilmoitettava rehun salmonellahavainnosta toimijalle, jolle rehua on toimitettu. Rehua käyttävän toimijan on ilmoitettava välittömästi rehun valmistajalle, jos tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 (”eläinterveyssäädös”) 4 artiklan 27 kohdassa tarkoitettuun pitopaikkaan on salmonellaepäilyn tai todetun salmonellatartunnan vuoksi kohdistettu taudin leviämisen estämistä koskeva päätös.

Rehualan toimijan on viivytyksettä ilmoitettava Ruokavirastolle säännösten vastaiseen rehuun viittaavista tutkimustuloksista, jos tutkimuksen on tehnyt 28 b §:ssä tarkoitettu laboratorio, sekä annettava laboratoriolle ohjeet 28 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten ja yhteenvetojen lähettämiseen.

Tarkempia säännöksiä ilmoitusten tekemisestä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Määräysten vastaisen rehun markkinoilta poistamisesta säädetään yleisen elintarvikeasetuksen 20 artiklassa.

4 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

22 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävänä on tämän lain ja Euroopan unionin rehuja koskevan lainsäädännön täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää kansalliset vertailulaboratoriot valvonta-asetuksen 100 artiklan mukaisesti.

23 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto:

- 1) suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallista rehuvalvontaa;

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

- 2) vastaa tämän lain sekä Euroopan unionin rehulainsäädännön täytäntöönpanon ja noudattamisen valtakunnallisesta valvonnasta;
- 3) huolehtii valtakunnallisesta tiedottamisesta ja valvontatulosten julkaisusta vuosittain;
- 4) laatii valvontasuunnitelmat ja raportit valvonnan toteutumisesta;
- 5) nimeää ja hyväksyy laboratoriot;
- 6) antaa vientitodistuksia;
- 7) myöntää luvan tieteellisessä kokeessa rehun lisäaineena käytettävälle ei-hyväksytylle aineelle;
- 8) toimii yleisen elintarvikeasetuksen 50 artiklan mukaisena nopean hälytysjärjestelmän kansallisena yhteyspisteenä;
- 9) arvioi rehuhygieniasetuksen 21 artiklassa tarkoitetut kansalliset hyvän käytännön ohjeet;
- 10) pitää yllä rehuhygieniasetuksen 24 artiklassa tarkoitettua kolmansien maiden tuotantolaitosten luetteloa;
- 11) vastaa valvonta-asetuksen 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitetusta virallista valvontaa suorittavien henkilöiden koulutuksesta;
- 12) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;
- 13) nimeää luonnolliset henkilöt, joille tiettyjä viralliseen valvontaan kuuluvia tehtäviä on siirretty valvonta-asetuksen 28 artiklan perusteella;
- 14) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä;
- 15) vastaa valvonta-asetuksen 115 artiklassa tarkoitetun erityistilanteisiin varautumista koskevan valtakunnallisen valmiussuunnitelman laatimisesta ja toimittaa sen ja siihen tehdyt muutokset maa- ja metsätalousministeriölle.

Lisäksi Ruokavirasto vastaa Euroopan unionin rehulainsäädännössä toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä tehtävistä, jollei tehtävää ole tässä laissa siirretty muulle viranomaiselle.

23 a §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Ruokavirasto käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia.

23 b §

Aluehallintoviranomainen

Aluehallintovirastot valvovat Ruokaviraston ohella lääkerehuja.

23 c §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston ohella rehujen maastavientiä sekä salmonellabakteerin esiintymistä rehujen maahantuonnin yhteydessä.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

24 §

Valtuutetut tarkastajat

Ruokavirasto voi kirjallisesti nimetä ulkopuolisen luonnollisen henkilön suorittamaan erikseen määriteltäviä viralliseen valvontaan liittyviä tehtäviä valvonta-asetuksen 28 artiklan mukaisesti (*valtuutettu tarkastaja*). Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee Ruokavirasto.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan hänen hoitaessaan edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003), julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019) ja digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettua lakia (306/2019). Valtuutetulle tarkastajalle annettujen ja tarkastajan laatimien asiakirjojen julkisuudesta, tarkastajan vaitiolovelvollisuudesta ja asiakirjan julkisuuden toteuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Valtuutetun tarkastajan tulee rehualan toimijan niin vaatiessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksesta.

24 a §

Rehujen vienti

Ruokavirasto antaa rehualan toimijan pyynnöstä rehuja koskevia vientitodistuksia, jos todistettavaksi vaadittujen asioiden paikkansapitävyydestä voidaan varmistua ja vastaanottajavaltion asettamat vaatimukset todistuksen antamiselle täyttyvät sekä osallistuu tarvittaessa 17 §:n 4 momentissa tarkoitettujen viranomaisvaatimusten selvittämiseen, jollei vaatimuksista voida muulla tavalla varmistua. Lisäksi Ruokavirasto osallistuu tarvittaessa rehujen markkinoillepääsyn ja markkinoilla pysymisen edellytyksenä olevien asiakirjojen laatimiseen ja muuhun selvitystyöhön.

Ruokavirasto voi keskeyttää osallistumisen mainittujen tehtävien hoitamiseen, jos edellytyksiä selvitystyön jatkamiselle ei enää ole.

25 §

Viralliset laboratoriot ja viranomaisnäytteiden tutkiminen

Valvontaviranomaisen tämän lain mukaista valvontaa varten ottamat tai otattamat näytteet on tutkittava Ruokavirastossa taikka Ruokaviraston nimeämässä Suomessa tai toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevassa virallisessa laboratoriossa. Näytteitä tutkivan laboratorion tulee täyttää valvonta-asetuksessa säädetyt vaatimukset. Laboratoriolla voi olla myös liikkuva toimintayksikkö.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

26 §

Omavalvontalaboratoriot ja omavalvontanäytteiden tutkiminen

Salmonellan varalta otetut lainsäädännön edellyttämät omavalvontanäytteet on tutkittava Ruokaviraston hyväksymässä omavalvontalaboratoriossa, Ruokavirastossa taikka Ruokaviraston nimeämässä virallisessa laboratoriossa. Laboratoriolla voi olla myös liikkuva toimintayksikkö.

Omavalvontanäytteiden tutkimisesta dioksiinin varalta säädetään rehuhygieniasetuksen liitteessä II.

27 §

Omavalvontalaboratorion hyväksyminen

Omavalvontalaboratorion hyväksymisen edellytyksenä on, että pätevyyden täyttyminen on osoitettu vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetun lain (920/2005) mukaisesti akkreditoinnin tai akkreditointiin rinnastettavan pätevyyden arvioinnin perusteella. Arvioidun laboratorion pätevyys on arvioitava uudelleen vähintään kolmen vuoden välein.

Jos laboratorio ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia, mutta puutteet ovat sellaisia, ettei tutkimusten luotettavuus vaarannu, Ruokavirasto voi hyväksyä laboratorion määräajaksi. Laboratorion on korjattava puutteet ja haettava lopullista hyväksymistä annetun määräajan kuluessa.

Hyväksytylle laboratoriolle voidaan ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle aiheutuvien vaarojen ennaltaehkäisemiseksi asettaa toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja.

Tarkempia säännöksiä hyväksyttyjä laboratorioita kuvaavista standardeista, laboratorioden laatujärjestelmille asetettavista vaatimuksista ja muista laboratorioden hyväksymisen vaatimuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Virallisen laboratorion ja hyväksytyn omavalvontalaboratorion ilmoitusvelvollisuus

Virallisen laboratorion ja hyväksytyn omavalvontalaboratorion on viivytyksettä ilmoitettava säännösten vastaiseen rehuun viittaavista tutkimustuloksista toimeksiantajalleen ja eläimen ja ihmisten välillä mahdollisesti suoraan tai välillisesti siirtyvien tautien tai tartuntojen (zoonoosien) seurantaan ja valvontaan liittyvistä tutkimuksista ja niiden tuloksista Ruokavirastolle.

Virallisen laboratorion ja hyväksytyn omavalvontalaboratorion on toimitettava tutkimuksissa eristetyt mikrobikannat kansalliseen vertailulaboratorioon sekä Ruokavirastolle viraston pyynnöstä yhteenveto tekemistään 25 ja 26 §:ssä tarkoitetuista tutkimuksista ja niiden tuloksista. Edellä 26 §:ssä tarkoitettujen tutkimusten ja niiden tulosten yhteenvedot eivät saa sisältää henkilötietoja eivätkä valvontakohteen tunnistetietoja.

Virallisen laboratorion ja hyväksytyn omavalvontalaboratorion on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

Tarkemmat säännökset ilmoitusten ja yhteenvetojen sisällöstä ja toimittamisesta sekä mikrobikantojen lähettämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

28 a §

Kansallisen vertailulaboratorion ilmoitusvelvollisuus

Kansallisen vertailulaboratorion on pyydettyä ilmoitettava Ruokavirastolle ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle epidemiologista seurantaan varten tarvittavat tiedot sekä Ruokavirastolle lisäksi valvonnan ohjausta varten tarvittavat tiedot 28 §:n 2 momentissa tarkoitetuista mikrobikannoista. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle toimitettavat tiedot eivät saa sisältää valvonta-kohteiden tunnistetietoja.

Tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja toimittamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

28 b §

Nimettyt laboratoriot

Ruokavirasto voi nimetä toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa sijaitsevan laboratorion tutkimaan salmonellan varalta otettuja lainsäädännön edellyttämiä omavalvontanäytteitä.

Ruokavirasto nimeää 1 momentissa tarkoitettuja laboratoriot rehualan toimijan hakemuksesta. Nimeämisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää salmonellan ja muiden tiettyjen elintarvikkeiden kautta tarttuvien tiettyjen zoonoosien aiheuttajien valvonnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2160/2003 12 artiklan 1 kohdan vaatimukset laadunvarmistusjärjestelmästä ja kyseinen laadunvarmistusjärjestelmä on kyseisen jäsenvaltion asianomaisen toimielimen todentama.

Nimeämistä ei tarvitse hakea, jos laboratorio täyttää valvonta-asetuksen 37 artiklan 4 kohdan e alakohdassa säädetyt vaatimukset.

Tarkempia säännöksiä hakemusmenettelystä ja laboratorioden nimeämisestä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 luku

Valvonta

29 §

Valvonnan järjestäminen

Rehuja ja rehualan toimijoita on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti. Valvontaa on tehostettava, jos on epäiltävissä, että rehu tai rehualan toimijan toiminta ei täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa säädettyjä vaatimuksia. Valvontatoimenpiteiden on oltava tarkoituksenmukaisia ja ne on sopivalla tavalla kohdistettava kaikkiin rehujen tuotanto-, valmistus- ja jakeluvaiheisiin alkutuotannosta markkinoille saattamiseen ja käyttöön.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

Valvontaviranomaisen on tarvittaessa neuvottava rehualan toimijaa Euroopan unionin rehulainsäädännön ja tämän lain vaatimusten noudattamisesta. Tarkempia säännöksiä valvonnan järjestämisestä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Valvonnan järjestämisestä säädetään lisäksi rehujen valvontaa, turvallisuutta ja terveydellistä laatua sekä rehuhygieniää koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä.

30 §

Laboratorioiden valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 25 ja 26 §:ssä tarkoitettuja tutkimuksia tekevät laboratoriot noudattavat tätä lakia.

32 §

Ennakkoilmoitus ja näytteenotto maahantuotavasta erityisen riskialttiista rehusta

Rehualan toimijan on ilmoitettava maahantuotavista erityisen riskialttiista rehueristä ennen erän vastaanottamista Ruokavirastolle mahdollista näytteenottoa varten. Erityisen riskialttiilla rehuerällä tarkoitetaan rehua, johon yleisen elintarvikeasetuksen 50 artiklassa tarkoitetun elintarvikkeiden ja rehujen nopean hälytysjärjestelmän mukaisten ilmoitusten tai tieteellisten riskinarviointien perusteella sisältyy muita rehuja suurempi salmonellariski.

Ennakkoilmoituksessa tulee esittää seuraavat tiedot:

- 1) maahantuojan nimi ja osoite;
- 2) maahantuojan yritys- tai yhteisötunnus tai jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilatunnus;
- 3) rehun nimi ja luonne;
- 4) rehuerän määrä;
- 5) lähtömaa;
- 6) Suomen alueelle saapumisen ajankohta ja paikka;
- 7) tuontitapa.

Maahantuotavaa rehua voidaan Ruokaviraston määräyksestä säilyttää Tullin valvonnassa Ruokaviraston hyväksymässä paikassa, kunnes Ruokavirasto on saanut riittävän selvityksen siitä, että Euroopan unionin rehulainsäädännössä sekä tässä laissa säädetyt vaatimukset täyttyvät.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset, milloin ja miten rehualan toimijan on tehtävä ennakkoilmoitus 1 momentissa tarkoitetuista rehueristä Ruokavirastolle sekä siitä, miten näytteenotto ja muu maahantuontitarkastus tulee suorittaa.

33 §

Valvontasuunnitelma ja raportointi

Ruokavirasto laatii rehuvalvonnan ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen valvontasuunnitelman osana valvonta-asetuksen 109 artiklassa tarkoitettua monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa. Lisäksi Ruokavirasto laatii vuosittaisen valvontasuunnitelman rehuvalvonnan järjestämiseksi sekä raportit rehuvalvonnan toteutumisesta.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

Vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavien tarkastusten sisältö sekä valvontakohteiden tarkastustiheys. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Vuosiraportoinnin tulee sisältää rehunäytteiden analyysitulokset sekä koottuina valvonnan kannalta muut olennaiset tulokset, merkittävät muutokset, todettujen rikkomusten lukumäärä ja luonne sekä rikkomusten johdosta määrätty toimenpiteet. Raportoinnin tulee sisältää myös tiedot rehujen alkuperästä sekä tilastot Suomessa valmistukseen käytetyistä ja valmistetuista rehuista, tuodut ja viedyt rehut eriteltyinä, sekä edellä mainittujen määristä.

Ruokaviraston on toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle kuluvan vuoden valvontasuunnitelma kunkin vuoden maaliskuun loppuun mennessä sekä raportit edeltävän kalenterivuoden valvonnasta kunkin vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

34 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Tarkastusta ja näytteenottoa koskevasta virallisesta valvonnasta säädetään valvonta-asetuksen I jaksossa.

Valvontaviranomaisella ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus valvontaa varten toteuttaa tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä toimenpiteitä, päästä paikkoihin, joissa rehuja ja niitä koskevia asiakirjoja käsitellään, käytetään tai säilytetään, tarkastaa kuljetusvälineitä, rehualan toimijan kirjanpitoa ja 19 §:ssä tarkoitettua tiedostoa sekä ottaa maksutta tarpeellisia näytteitä rehuista. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen saa tehdä vain viranomainen. Tällaisissa tiloissa tarkastus saadaan toimittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen tässä laissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn ja tarkastus on välttämätön rikoksen selvittämiseksi.

Valvontaviranomaisella sekä valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus saada tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyä tarkastusta ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat rehualan toimijalta.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään Suomen viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös Euroopan unionin tarkastajia. Valvontaviranomaisen on näissä tarkastuksissa toimittava yhteistyössä Euroopan unionin tarkastajien kanssa.

34 a §

Virka-apu

Poliisi ja Tulli ovat velvollisia antamaan virka-apua valvontaviranomaiselle valvontatehtävän suorittamiseksi. Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä ja Tullin virka-avusta tullilain (304/2016) 100 §:ssä.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

35 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Valvonnassa saadut tiedot ovat salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain ja valvonta-asetuksen 8 artiklan mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, valvonnassa saatuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa, **mikäli se on välttämätöntä**:

1) 23 ja 23 a—23 c §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten;

2) syyttäjää, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

36 §

Valvontarekisteri

Ruokavirasto pitää valvontaa varten valtakunnallista rekisteriä 18 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista rehualan toimijoista sekä 25, 26 ja 28 b §:ssä tarkoitetuista laboratorioista.

37 §

Valvontarekisteriin merkittävät tiedot

Rehualan toimijasta valvontarekisteriin merkitään:

- 1) rehualan toimijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot;
- 2) toimipaikkojen osoitteet ja yhteystiedot;
- 3) rehualan toimijan yritys- ja yhteisötunnus, tai jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilatunnus;
- 4) toiminnan kuvaus;
- 5) hyväksyntänumero, jos kyseessä on rehuhygieniasetuksen mukainen hyväksyntä;
- 6) tieto toimijalle tämän lain 40—42, 44, 44 b, 45 tai 46 §:n taikka rehuhygieniasetuksen 14—16 artiklan nojalla annetusta määräyksestä, kiellosta, rangaistuksesta tai muusta seurauksesta;
- 7) suoritettut valvontatoimenpiteet sekä vastaavat muut tämän lain mukaiset valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Virallisista laboratorioista, hyväksytyistä omavalvontalaboratorioista ja nimetyistä laboratorioista valvontarekisteriin merkitään:

- 1) laboratorion nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot;
- 2) arvioinnin tai akreditoinnin piirissä olevat määrittämenetelmät;
- 3) 28 b §:ssä tarkoitettujen laboratorion määrittämenetelmä;
- 4) laboratoriossa tutkimuksesta vastaavan henkilön nimi;
- 5) tieto hyväksymisen peruuttamisesta 44 §:n tai nimeämisen peruuttamisesta 44 a §:n nojalla tai muusta seuraamuksesta;
- 6) tiedot suoritetuista valvontatoimista virallisissa laboratorioissa ja hyväksytyissä omavalvontalaboratorioissa sekä vastaavat muut tämän lain mukaiset valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

Ruokavirasto julkaisee 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella rehualan toimijoita ja laboratorioita koskevan luettelon.

Tiedot rehualan toimijoista poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden ja laboratorioista kolmen vuoden kuluessa siitä, kun toimija tai laboratorio on ilmoittanut valvontaviranomaiselle toimintansa loppumisesta, tai siitä, kun toiminta on loppunut. Rekisterimerkintä rangaistuksesta poistetaan kuitenkin, kun rangaistukseen tuomitsemisen syynä olleen teon rangaistavuus on poistettu. Jos rekisteriin merkitty tieto perustuu päätökseen, joka ei ole vielä lainvoimainen ja päätös sittemmin kumotaan, tieto on poistettava välittömästi kumoamista koskevan päätöksen saatua lainvoiman.

Henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), tietosuojalaissa (1050/2018) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Henkilötietojen käsittelyyn ei kuitenkaan sovelleta, mainitun asetuksen 18 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdtaa.

Tarkempia säännöksiä rehualan toimijoiden rekisteriin merkitsemisestä voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

38 §

Valvontaviranomaisen ja valtuutetun tarkastajan tiedonantovelvollisuus

Jos valvontaviranomainen tai valtuutettu tarkastaja tietää tai tällä on syytä epäillä, että rehu tai sen käyttö voi aiheuttaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle, on valvontaviranomaisen ja valtuutetun tarkastajan salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava tästä välittömästi toimivaltaiselle ympäristö-, elintarvike-, eläinlääkintä- tai terveydensuojeluviranomaiselle. Ilmoitus tulee tehdä aina myös Ruokavirastolle. Ruokaviraston on tehtävä ilmoitus Terveystietokeskukseen ja hyvinvoinnin laitokselle, jos rehu tai sen käyttö voi aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle.

Valvontaviranomainen tai valtuutettu tarkastaja on velvollinen ilmoittamaan Ruokavirastolle tämän 36 §:n nojalla ylläpitämään rekisteriin tarvittavat tiedot. Lisäksi valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä ilmoittamaan Ruokavirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan seuranta varten.

Valvontaviranomaisen ja valtuutetun tarkastajan on toimitettava 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot Ruokaviraston määräämällä tavalla.

Tarkempia säännöksiä valvontaviranomaisten ja valtuutettujen tarkastajien ilmoitusvelvollisuudesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Ruokavirasto julkaisee internetsivuillaan vuosittain 33 §:ssä tarkoitettut raportit rehuvalvonnan toteutumisesta. Edellä 35 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa julkaista.

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

Virallisen valvonnan luottamuksellisuudesta ja avoimuudesta säädetään valvonta-asetuksen 8 ja 11 artiklassa.

Tarkempia säännöksiä valvonnan tulosten julkaisemisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

39 a §

Koneellinen allekirjoitus

Automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehty tämän lain mukainen päätös sekä asiaan liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

40 §

Määräys

Sille, joka ei noudata tämän lain, Euroopan unionin rehulainsäädännön ja niiden nojalla annettuja säännöksiä, valvontaviranomaisen on annettava asian laatu huomioon ottaen valvonta-asetuksen 138 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu määräys velvollisuuksien täyttämiseksi.

Valvontaviranomainen voi määrätä epäkohdan poistettavaksi, jos rehu tai siitä annetut tiedot, rehun tuotanto-, valmistus- tai jakeluvaihe taikka tuotantotilat, alkutuotantopaikka tai niissä harjoitettava toiminta voivat aiheuttaa terveysvaaraa, vaarantaa rehusta annettujen tietojen oikeellisuuden tai riittävyyden taikka johtaa kuluttajaa harhaan tai eivät muutoin vastaa rehulainsäädännön vaatimuksia. Epäkohta on määrättävä poistettavaksi välittömästi tai valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa.

42 §

Rehun uudelleen käsittely, hävittäminen ja palauttaminen

Jos valvontaviranomainen on 41 §:n nojalla määrännyt rehun tuotantoa, valmistusta, käsittelyä, markkinoille saattamista, käyttöä, sisämarkkinakauppaa, maahantuontia tai maastavientiä koskevan kiellon, Ruokavirasto voi määrätä rehun hyväksymällään tavalla rehualan toimijan kustannuksella käsiteltäväksi uudelleen, hävitettäväksi, käytettäväksi muuhun tarkoitukseen tai palautettavaksi lähtömaahan. Päätökseen voidaan liittää määräyksiä sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

44 §

Omavalvontalaboratorion hyväksymisen peruuttaminen

Ruokaviraston on peruutettava hyväksytyn omavalvontalaboratorion hyväksyminen, jos laboratorio lopettaa toiminnan, jonka perusteella se on hyväksytty.

Lisäksi Ruokavirasto voi peruuttaa omavalvontalaboratorion hyväksymisen, jos laboratorio olennaisesti rikkoo tai siellä harjoitettavassa toiminnassa olennaisesti rikotaan tässä laissa säädettyjä vaatimuksia eikä laboratorio Ruokaviraston määräyksestä huolimatta korjaa puutteita koh-

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

tuullisessa määräajassa. Hyväksyminen voidaan kuitenkin peruuttaa välittömästi, jos se on ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle toiminnasta aiheutuvan kohtuuttoman vahingon vuoksi välttämätöntä.

Ruokavirasto voi peruuttaa omavalvontalaboratorion hyväksymisen myös 2 momentissa tarkoitettun asian käsittelyn ajaksi, jos puute laboratorion toiminnassa on sellainen, että se voi vaarantaa tutkimustulosten luotettavuuden.

44 a §

Laboratorion nimeämisen peruuttaminen

Ruokaviraston on peruutettava 28 b §:ssä tarkoitetun laboratorion nimeämistä koskeva päätöksensä rehualan toimijan pyynnöstä tai jos Ruokaviraston tietoon tulee, että laboratorio lopettaa toimintansa.

Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion nimeämistä koskevan päätöksensä, jos Ruokaviraston tietoon tulee, että laboratorio olennaisesti rikkoo tai siellä harjoitettavassa toiminnassa olennaisesti rikotaan tässä laissa säädettyjä vaatimuksia.

Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion nimeämistä koskevan päätöksensä myös 2 momentissa tarkoitettun asian käsittelyn ajaksi, jos se on ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle toiminnasta aiheutuvan kohtuuttoman vahingon vuoksi välttämätöntä taikka jos puute laboratorion toiminnassa on sellainen, että se voi vaarantaa tutkimustulosten luotettavuuden.

44 b §

Luvan peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa 10 a §:ssä tarkoitetun luvan, jos luvanhaltija rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa säädettyjä lupaehtoja.

45 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi tehostaa 40 §:ssä tarkoitettua määräystä, 41 §:ssä tarkoitettua kieltoa sekä 42 §:ssä tarkoitettua uudelleen käsittelyä, hävittämistä tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

46 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) tuottaa, valmistaa, saattaa markkinoille, tuo maahan tai vie maasta rehua, joka ei täytä 6, 7 tai 9—15 a §:ssä taikka niiden nojalla säädettyjä vaatimuksia,

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

- 2) rikkoo rehun valmistusta, käsittelyä, kuljetusta, varastointia, käyttöä tai laadunvarmistusta koskevaa 17 §:n 1-3 momenttia tai 5 momentin nojalla annettua säännöstä,
- 3) rikkoo 16 §:n nojalla annettua tilapäistä kieltoa,
- 4) laiminlyö 18 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, 19 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää tiedostoa taikka 34 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden antaa tietoja,
- 5) laiminlyö hakea 20 §:ssä tarkoitetun rehualan toimijan hyväksymistä,
- 6) antaa 14 tai 15 §:n vastaisesti tai muuten harhaanjohtavia tietoja rehusta tai sen ominaisuuksista,
- 7) laiminlyö noudattaa 15 a §:ssä säädettyjä pakkausvaatimuksia,
- 8) rikkoo 40 §:n nojalla annettua määräystä, 41 §:n nojalla annettua kieltoa, 42 §:n nojalla annettua käsittely-, hävittämis- tai palauttamismääräystä taikka jatkaa toimintaansa, vaikka rekisteröinti tai hyväksyminen on rehuhygieniasetuksen 14 artiklan nojalla keskeytetty tai 15 artiklan nojalla peruutettu taikka
- 9) rikkoo:
 - a) yleisen elintarvikeasetuksen 15 artiklan, rehuhygieniasetuksen 4 artiklan taikka liitteen I osan A, liitteen II tai liitteen III taikka markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 4 tai 6 artiklan rehujen turvallisuutta koskevia yleisiä vaatimuksia,
 - b) yleisen elintarvikeasetuksen 18 artiklan, gmo-jäljitettävyyasetuksen 4 artiklan A kohdan tai 5 artiklan taikka rehuhygieniasetuksen liitteen I osan A kohdan II tai liitteen II vaatimuksia rehujen jäljitettävyydestä ja tietojen kirjaamisesta,
 - c) rehuhygieniasetuksen 9 artiklan vaatimusta ilmoituksesta rekisteröintiä varten,
 - d) rehuhygieniasetuksen 10 artiklan tai liitteen II kohdan "toimitilat ja laitteisto" 10 alakohdan, markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 8 artiklan 2 kohdan tai liitteen VIII 1 kohdan ja TSE-asetuksen liitteen IV vaatimusta laitoksen hyväksymisestä;
 - e) yleisen elintarvikeasetuksen 20 artiklan taikka markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 5 artiklan rehualan toimijaa koskevia vastuusäännöksiä,
 - f) rehuhygieniasetuksen 5—7 artiklan tai liitteen I ja II omavalvontaa koskevia velvoitteita,
 - g) yleisen elintarvikeasetuksen 12 artiklaa maastaviennistä,
 - h) rehun lisäaineasetuksen 3 artiklan tai markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 9 artiklan säännöstä markkinoille saattamisesta,
 - i) rehun lisäaineasetuksen 16 artiklan tai liitteen III, gm-elintarvike- ja rehuasetuksen 25 artiklan, gmo-jäljitettävyyasetuksen 4 artiklan b kohdan tai markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 11 tai 13—20 artiklan taikka liitteen II tai V—VIII merkintää tai esillepanoa koskevia säännöksiä,
 - j) lisäaineasetuksen 16 artiklan tai markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen 23 artiklan säännöstä pakkaamisesta,
 - k) lisäaineasetuksen liitteen IV ja markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen liitteen I säännöksiä yleisistä käyttöedellytyksistä,
 - l) lisäaineasetuksen 4 artiklan tai gm-elintarvike- ja rehuasetuksen 16 artiklan vaatimusta hyväksynnän hakemisesta,
 - m) TSE-asetuksen liitteen IV tai markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan asetuksen liitteen III eläinten ruokintaa koskevia kieltoja taikka
 - n) a—m alakohdassa mainittujen asetusten täytäntöönpanosta annettua Euroopan unionin lainsäädännön rehusäädöstä,

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

on tuomittava, jollei laiminlyöntiä tai teosta aiheutunutta vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle taikka ympäristölle ole pidettävä vähäisenä taikka jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *rehulakirikkomuksesta* sakkoon.

47 §

Rikosilmoituksen tekeminen

Ruokavirasto tekee 23 ja 23 a—23 c §:ssä tarkoitettujen viranomaisten ja 24 §:ssä tarkoitettujen valtuutettujen tarkastajien puolesta rikosilmoituksen rehulakirikkomuksesta. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuudessaan pidettävä ilmeisen vähäisenä.

48 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Rehun valmistajan, valmistuttajan ja tuojan on korvattava vahinko, joka rehun ammattikäytössä aiheutuu ostajalle siitä, että rehu ei täytä Euroopan unionin rehulainsäädännössä taikka tässä laissa tai tämän lain nojalla säädettyjä vaatimuksia. Korvaus on suoritettava, vaikka vahinkoa ei ole aiheutettu tahallisesti tai huolimattomuudesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korvausvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos se, jolta vaaditaan korvausta, saattaa todennäköiseksi, ettei rehussa ollut vahingon aiheuttanutta virhettä silloin, kun hän saattoi rehun markkinoille.

Valmistajan, valmistuttajan ja tuojan velvollisuudesta korvata rehusta henkilölle taikka yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettulle ja vahinkoa kärsineen pääasiassa sellaiseen tarkoitukseen käyttämälle omaisuudelle aiheutunut vahinko säädetään tuotevastuulaissa (694/1990).

49 §

Valtion viranomaisen suoritteista perittävät maksut

Valtion viranomaisen tämän lain tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla suorittamasta valvonnasta perittävistä maksuista säädetään valvonta-asetuksessa. Tämän lisäksi sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992), jollei valvonta-asetuksessa toisin säädetä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvonta-asetuksen 79—82 artiklan mukaisista kansallisista järjestelyistä ja maksujen suuruuden määrittämisestä.

51 §

Muutoksenhaku

Valtion viranomaisen päätökseen, lukuun ottamatta 20 ja 40—44 a §:ssä tarkoitettuja päätöksiä, saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

Muutoksenhausta valtion viranomaisen määräämään maksuun säädetään valtion maksuperustelaissa.

51 a §

Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

Jos ilmoituksen valvontaviranomaiselle sen viralliseen valvontaan kuuluvien säännösten todellisesta tai epäilystä rikkomisesta on tehnyt luonnollinen henkilö, ilmoittajan henkilöllisyys on pidettävä salassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden perusteella arvioida aiheutuvan haittaa ilmoittajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan rehujen virallisen valvonnan järjestämisestä annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (450/2009).

Helsingissä 3.12.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Mikko Savola kesk
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius